ĐẢM BẢO AN NINH TÀI CHÍNH CỦA CÁC DOANH NGHIỆP XÂY DỰNG - KINH NGHIỆM TRÊN THẾ GIỚI VÀ BÀI HỌC CHO VIỆT NAM

Nguyễn Hồng Trang*

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và biến động kinh tế ngày càng phức tạp, vấn đề đảm bảo an ninh tài chính (ANTC) trở thành yếu tố then chốt quyết định sự tồn tại và phát triển bền vững của doanh nghiệp, đặc biệt trong ngành xây dựng - một ngành có đặc thù vốn lớn, chu kỳ dài và rủi ro cao. Bài viết phân tích kinh nghiệm đảm bảo ANTC của các doanh nghiệp xây dựng tại một số quốc gia tiêu biểu trên thế giới, từ đó rút ra các bài học hữu ích cho các doanh nghiệp xây dựng tại Việt Nam.

• Từ khóa: *an ninh tài chính, doanh nghiệp xây dựng, quản trị rủi ro, dòng tiền.*

In the context of globalization and increasing economic volatility, financial security has become a critical factor determining the sustainability of enterprises, especially in the construction industry, which is characterized by large capital requirements, long project cycles, and high risks. This paper analyzes financial security practices of construction enterprises in selected countries and derives practical lessons for Vietnamese construction firms.

• Key words: *: financial security, construction enterprises, risk management, cash flow.*

Ngày nhận bài: 25/01/2026
Ngày gửi phản biện: 27/02/2026
Ngày duyệt đăng: 07/4/2026
DOI: https://doi.org/10.71374/jfarv.v26.i311.63

1. Giới thiệu chung

An ninh tài chính (ANTC) của doanh nghiệp là trạng thái ổn định về tình hình tài chính của doanh nghiệp trong một giới hạn an toàn nhất định. Cho đến nay, ANTC đang ngày càng trở thành một trong những trụ cột quan trọng bảo đảm sự ổn định và phát triển bền vững của doanh nghiệp, đặc biệt trong ngành xây dựng - lĩnh vực có đặc thù thâm dụng vốn, chu kỳ sản xuất dài và mức độ rủi ro cao. Trong bối cảnh kinh tế toàn cầu biến động mạnh, giá nguyên vật liệu không ổn định, lãi suất gia tăng và áp lực cạnh tranh ngày càng lớn, các doanh nghiệp xây dựng phải đối mặt với nhiều thách thức trong việc duy trì thanh khoản, kiểm soát chi phí và đảm bảo hiệu quả tài chính. Thực tiễn cho thấy, không ít doanh nghiệp xây dựng rơi vào tình trạng mất cân đối tài chính do quản trị dòng tiền yếu kém, phụ thuộc quá mức vào vốn vay hoặc thiếu các công cụ phòng ngừa rủi ro.

Trên thế giới, nhiều doanh nghiệp xây dựng tại các quốc gia có nền kinh tế phát triển và mới nổi đã chủ động xây dựng các chiến lược đảm bảo ANTC thông qua việc hoàn thiện hệ thống quản trị tài chính, ứng dụng công nghệ hiện đại, đa dạng hóa nguồn vốn và nâng cao năng lực quản trị rủi ro. Những kinh nghiệm này không chỉ giúp doanh nghiệp nâng cao khả năng chống chịu trước các cú sốc kinh tế mà còn tạo nền tảng cho tăng trưởng dài hạn. Đối với Việt Nam, trong bối cảnh ngành xây dựng đang đóng vai trò quan trọng trong phát triển cơ sở hạ tầng và đô thị hóa, việc nghiên cứu và vận dụng các bài học kinh nghiệm quốc tế về đảm bảo ANTC có ý nghĩa thiết thực, góp phần nâng cao hiệu quả hoạt động và năng lực cạnh tranh của các doanh nghiệp trong ngành.

2. Kinh nghiệm đảm bảo an ninh tài chính của các doanh nghiệp ngành xây dựng trên thế giới

Kinh nghiệm của các doanh nghiệp xây dựng Hàn Quốc

Năm 2024, đã có tổng cộng 29 công ty xây dựng của Hàn Quốc phá sản, nguyên nhân chủ yếu là do khủng hoảng thanh khoản và nợ xấu. Các doanh nghiệp xây dựng, đặc biệt là các doanh nghiệp vừa và nhỏ gặp khó khăn trong việc tiếp cận vốn. Tỷ lệ nợ quá hạn của các khoản vay cho các dự án bất động sản tại các tổ chức tài chính phi ngân hàng của Hàn Quốc đã tăng từ 1,19% vào cuối năm 2024 lên đến 2,01% vào cuối quý đầu tiên của năm 2025. Điều này cho thấy, các doanh nghiệp ngành xây dựng ở Hàn Quốc đang phải đối mặt với nhiều thách thức nghiêm trọng về an ninh tài chính.

Để đảm bảo an ninh tài chính cho các doanh nghiệp ngành xây dựng ở Hàn Quốc, Chính phủ Hàn Quốc đã triển khai nhiều biện pháp hỗ trợ cho các doanh nghiệp này. Cụ thể:

** UBND phường Hoàn Kiếm; email: ngtrang1982@gmail.com*

Chính phủ Hàn Quốc thực hiện hỗ trợ tài chính trực tiếp thông qua gói hỗ trợ trị giá 40,6 nghìn tỷ won (khoảng 30,3 tỷ USD). Gói hỗ trợ này bao gồm các biện pháp như bảo lãnh vay vốn, giảm lãi suất và hỗ trợ thanh khoản cho các doanh nghiệp xây dựng. Chính phủ cung cấp hỗ trợ thanh khoản thông qua việc mở rộng bảo lãnh vay và các khoản vay bổ sung, giúp các doanh nghiệp xây dựng tài trợ cho các dự án bất động sản có lợi nhuận dù chi phí nguyên vật liệu thô và lãi suất tăng cao.

Về phía doanh nghiệp:

Các nhà thầu xây dựng tại Hàn Quốc chú trọng việc duy trì dự trữ tiền mặt hoặc quỹ khẩn cấp để đối phó với chi phí bất ngờ, biến động dòng tiền hoặc gián đoạn tạm thời trong hoạt động kinh doanh. Việc tích lũy và bổ sung quỹ dự trữ trong thời kỳ thặng dư giúp tạo ra một mạng lưới an toàn tài chính trong thời kỳ khó khăn.

Công ty Hyundai Engineering & Construction - một trong những công ty xây dựng hàng đầu ở Hàn Quốc đã thực hiện một số biện pháp nhằm đảm bảo an ninh tài chính doanh nghiệp, cụ thể:

+ Công ty duy trì một quỹ dự trữ tiền mặt lớn để đối phó với các biến động tài chính ngắn hạn. Đây là một trong những yếu tố quan trọng giúp đảm bảo thanh khoản trong khi chờ đợi các khoản thanh toán từ các đối tác và khách hàng. Dự trữ này giúp công ty tiếp tục hoạt động mà không gặp khó khăn khi có sự thay đổi về dòng tiền.

+ Công ty thiết lập quy trình để thanh toán cho các nhà cung cấp, đối tác, và nhà thầu phụ đúng hạn. Điều này không chỉ duy trì mối quan hệ hợp tác tốt mà còn tránh tình trạng gián đoạn chuỗi cung ứng, đặc biệt là trong ngành xây dựng nơi các công ty cần có nguồn cung liên tục.

+ Hyundai Engineering & Construction đã hợp tác chặt chẽ với các ngân hàng và tổ chức tài chính để đảm bảo nguồn vốn ngắn hạn ổn định, giúp công ty duy trì khả năng thanh toán và tiếp tục triển khai các dự án lớn mà không bị thiếu hụt tài chính.

+ Hyundai Engineering & Construction thực hiện các cuộc đánh giá rủi ro định kỳ đối với các dự án xây dựng. Các yếu tố như rủi ro tài chính, rủi ro về nguồn cung cấp, và sự thay đổi về giá cả vật liệu đều được xem xét để đảm bảo rằng công ty có các biện pháp đối phó kịp thời.

+ Công ty cũng chú trọng phát triển các công trình xây dựng xanh, sử dụng vật liệu thân thiện với môi trường và giảm lượng khí thải carbon. Đây là một phần trong chiến lược phát triển bền vững của công ty, giúp giảm thiểu tác động đến môi trường và cũng tạo ra lợi thế cạnh tranh trong thị trường xây dựng quốc tế, nơi yêu cầu về bảo vệ môi trường ngày càng cao.

+ Hyundai Engineering & Construction đầu tư mạnh vào nghiên cứu và phát triển công nghệ mới trong xây dựng. Công ty áp dụng các công nghệ tiên tiến như trí tuệ nhân tạo (AI) và công nghệ xây dựng tự động hóa để tăng năng suất và giảm chi phí sản xuất. Những cải tiến công nghệ này không chỉ giúp công ty nâng cao hiệu quả công việc mà còn giảm thiểu rủi ro trong các dự án.

Kinh nghiệm của các doanh nghiệp xây dựng Singapore

Các doanh nghiệp xây dựng tại Singapore đã phát triển các chiến lược an ninh tài chính rất mạnh mẽ, nhờ vào môi trường kinh doanh ổn định, hệ thống pháp lý minh bạch và khả năng tiếp cận với các công cụ tài chính tiên tiến.

Về quản lý dòng tiền: Các doanh nghiệp xây dựng tại Singapore đặc biệt chú trọng đến việc quản lý dòng tiền để duy trì sự ổn định tài chính. Các doanh nghiệp thường xuyên sử dụng các phần mềm quản lý tài chính tiên tiến như SAP, Oracle hoặc các công cụ phần mềm quản lý tài chính tích hợp khác để theo dõi và kiểm soát chi phí, doanh thu và dòng tiền. Điều này giúp họ phát hiện sớm các vấn đề tài chính tiềm ẩn và có biện pháp điều chỉnh kịp thời. Do đó, các doanh nghiệp xây dựng Singapore có thể đảm bảo thanh toán kịp thời cho các nhà cung cấp và nhà thầu phụ, giảm thiểu rủi ro về nợ xấu và các vấn đề về thanh khoản.

Bên cạnh đó, các doanh nghiệp xây dựng Singapore tuân thủ các tiêu chuẩn hợp đồng quốc tế như FIDIC (International Federation of Consulting Engineers). Điều này đảm bảo rằng các khoản thanh toán được thực hiện đúng hạn và minh bạch, đồng thời bảo vệ quyền lợi của các bên trong hợp đồng. Việc duy trì các điều khoản hợp đồng chặt chẽ giúp các công ty giảm thiểu tranh chấp và đảm bảo nguồn thu tài chính ổn định trong suốt quá trình thi công.

Ngành xây dựng phải đối mặt với nhiều rủi ro không lường trước được, chẳng hạn như thiên tai, tai nạn lao động hoặc lỗi kỹ thuật trong thi công, do đó các công ty xây dựng rất chú trọng đến việc bảo vệ tài chính thông qua bảo hiểm và các chiến lược quản lý rủi ro. Các công ty xây dựng tại Singapore thường xuyên mua các gói bảo hiểm toàn diện như bảo hiểm công trình, bảo hiểm trách nhiệm pháp lý, bảo hiểm tai nạn lao động, và bảo hiểm rủi ro thiên tai. Điều này

giúp giảm thiểu thiệt hại tài chính trong trường hợp xảy ra sự cố bất ngờ, giảm thiểu được rủi ro tài chính, bảo vệ được tài sản và nhân sự, từ đó duy trì được sự ổn định tài chính trong dài hạn.

Để đảm bảo an ninh tài chính, việc tối ưu hóa chi phí trong các dự án xây dựng là rất quan trọng. Các doanh nghiệp xây dựng tại Singapore thường sử dụng công nghệ để cải thiện hiệu quả quản lý chi phí và giám sát dự án. Các công ty xây dựng sử dụng các công nghệ tiên tiến như Building Information Modeling (BIM) và các phần mềm quản lý dự án như Procore để theo dõi chi phí thực tế so với ngân sách, giúp phát hiện sớm các vấn đề và điều chỉnh kịp thời.

Ngoài ra, một trong những chiến lược quan trọng mà các doanh nghiệp xây dựng Singapore áp dụng là duy trì mối quan hệ chặt chẽ với các ngân hàng và tổ chức tài chính. Đồng thời, Singapore có một hệ thống pháp lý rất nghiêm ngặt và minh bạch giúp các doanh nghiệp xây dựng tuân thủ các quy định tài chính và thuế. Các doanh nghiệp xây dựng thường xuyên cập nhật và tuân thủ các quy định của Building and Construction Authority (BCA) cũng như các quy định tài chính và thuế của Singapore. Điều này giúp họ tránh được các hình phạt và bảo vệ tài chính của mình. Việc tuân thủ pháp lý và tính minh bạch trong quản lý tài chính giúp các doanh nghiệp duy trì được uy tín và tránh các vấn đề pháp lý, từ đó củng cố an ninh tài chính.

3. Bài học đảm bảo an ninh tài chính cho các doanh nghiệp ngành xây dựng ở Việt Nam

Từ kinh nghiệm đảm bảo ANTC của các doanh nghiệp xây dựng ở một số quốc gia trên thế giới rút ra một số bài học cho các doanh nghiệp ngành xây dựng niêm yết ở Việt Nam như sau:

Thứ nhất, hiệu quả sản xuất kinh doanh là nhân tố hàng đầu quyết định sự ổn định và an toàn tài chính cho các doanh nghiệp nói chung và các doanh nghiệp ngành xây dựng nói riêng. Do đó, để đảm bảo ANTC, các doanh nghiệp ngành xây dựng ở Việt Nam cần nâng cao hiệu quả kinh doanh của mình. Theo kinh nghiệm từ các doanh nghiệp ngành xây dựng ở một số nước trên thế giới, các doanh nghiệp nên đầu tư vào phần mềm quản lý tài chính, từ đó theo dõi chi phí, doanh thu và dòng tiền một cách chính xác, tránh tình trạng thiếu hụt tài chính hoặc chậm thanh toán. Trên cơ sở đó để có các giải pháp kịp thời nhằm gia tăng doanh thu, giảm thiểu chi phí, góp phần gia tăng lợi nhuận cho doanh nghiệp.

Thứ hai, cùng với hiệu quả kinh doanh, các khoản nợ quá lớn vượt khả năng thanh toán là một trong những nguyên nhân dẫn đến khủng hoảng tài chính tại các doanh nghiệp, thậm chí là phá sản. Do đó, các doanh nghiệp xây dựng Việt Nam cần cân đối các nguồn vốn hợp lý, đa dạng hóa nguồn vốn huy động, bao gồm vay tín dụng, hợp tác với các nhà đầu tư hoặc huy động vốn từ thị trường chứng khoán. Điều này giúp giảm thiểu rủi ro tài chính và bảo vệ doanh nghiệp khỏi các biến động kinh tế.

Thứ ba, các doanh nghiệp cần chú trọng vào việc soạn thảo hợp đồng rõ ràng, bao gồm các điều khoản về thanh toán, bảo hiểm và phương thức giải quyết tranh chấp. Việc đàm phán các điều khoản thanh toán trên hợp đồng cần thực hiện trước khi bắt đầu công trình và yêu cầu thanh toán theo từng giai đoạn của dự án. Điều này không chỉ giúp giảm thiểu rủi ro tài chính cho doanh nghiệp, bảo vệ quyền lợi của doanh nghiệp mà còn tạo dựng niềm tin với khách hàng và đối tác.

Thứ tư, các doanh nghiệp xây dựng ở Việt Nam nên đầu tư vào công nghệ, áp dụng các phần mềm quản lý dự án hoặc các phần mềm tài chính để giám sát chi phí, tiến độ và lợi nhuận của dự án. Công nghệ giúp công ty có cái nhìn toàn diện về tài chính và tiến độ công việc, giúp đưa ra các quyết định chính xác hơn.

Thứ năm**,** cần thực hiện đánh giá rủi ro tài chính định kỳ để nhận diện các yếu tố có thể ảnh hưởng đến tài chính như thay đổi giá nguyên liệu, rủi ro chính trị, và các biến động trong thị trường lao động. Từ đó, các doanh nghiệp có thể có các biện pháp phòng ngừa hiệu quả, thúc đẩy sự phát triển bền vững trong ngành xây dựng.

Kết luận

Đảm bảo an ninh tài chính là điều kiện tiên quyết để các doanh nghiệp xây dựng phát triển bền vững trong môi trường cạnh tranh và biến động. Kinh nghiệm từ các quốc gia như Trung Quốc, Hàn Quốc, Singapore và Mỹ cho thấy vai trò quan trọng của quản trị tài chính hiện đại, kiểm soát rủi ro, ứng dụng công nghệ và tuân thủ pháp lý. Việc vận dụng linh hoạt các bài học này sẽ giúp các doanh nghiệp xây dựng Việt Nam nâng cao năng lực tài chính, giảm thiểu rủi ro và tăng cường khả năng cạnh tranh trong bối cảnh hội nhập kinh tế quốc tế.

Tài liệu tham khảo:

Kim, J. & Lee, S. (2022), Liquidity Risk and Financial Security in Korean Construction Companies, Journal of Asian Business and Economic Studies, Emerald Publishing.

Singapore Building and Construction Authority (2023), Annual Report 2022/2023, BCA Publishing.

Deloitte (2023), Global Construction Industry Outlook 2023, Deloitte Insights.

KPMG (2022), Global Engineering and Construction Survey, KPMG International.